

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ПЛОВДИВ
„МЕДИЦИНСКИ КОЛЕЖ“

ЦЕНТЪР ЗА ДИСТАНЦИОННО ОБУЧЕНИЕ

Лекция №7

**Нежелани лекарствени
реакции – основни принципи
и морфологични корелации**

Проф. д-р Савелина Поповска, дмн

Нежелани лекарствени реакции

- Нежелани лекарствени реакции – патологични промени в организма(морфологични и функционални), дължащи се на прилагането на вещества и субстанции с цел лечение.
- Нежеланите реакции могат да бъдат наричани по различен начин: странични ефекти, медикаментозни увреждания, ятрогенни увреждания (но имат нюанси в значението)

Нежелани лекарствени реакции

- Могат да бъдат различни по тежест - от леки и бързопреходни функционални и структурни разстройства до тежки, представляващи непосредствена заплаха за живота състояния.
- Нежеланите лекарствени реакции се наблюдават и документират по-често при хоспитализирани болни, но случаите на подобни ефекти при амбулаторно лекувани пациенти са не по-малко (рядко се документират и могат да преминат незабелязано)

Нежелани лекарствени реакции

Рискови фактори (защо зачестяват)

- Въвеждане в практиката на нови медикаменти
- Липсата на индивидуализиран и прецизиран подход в масовата медицинска практика
- Наличие на явлениято „самолечение“ сред немедици
- Наличие на агресивно рекламирани медикаменти, достъпни без рецепта и притежаващи потенциално токсични субстанции (детски сиропи, съдържащи парацетамол – опасност от чернодробни увреждания при предозиране)
- Ниска здравна култура на обществото

Нежелани лекарствени реакции

- Неблагоприятните ефекти от хранителни добавки и козметика по своята същност и механизми на възникване са сходни с лекарствените реакции (напр. анафилактична реакция провокирана от антибиотик и такава, провокирана от продукт на билкова основа)

Класификация

Фармакодинамични

- Свързани са с механизма на действие на лекарството
- Предвидими
- Доза – зависими

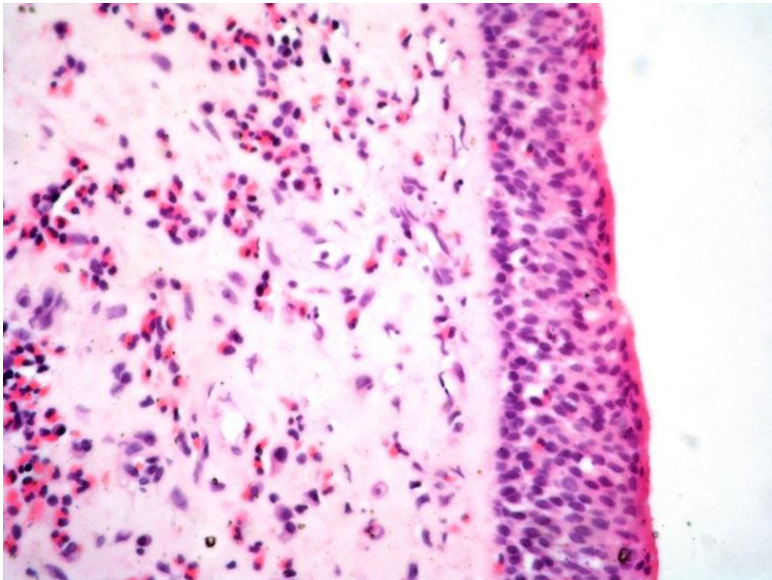
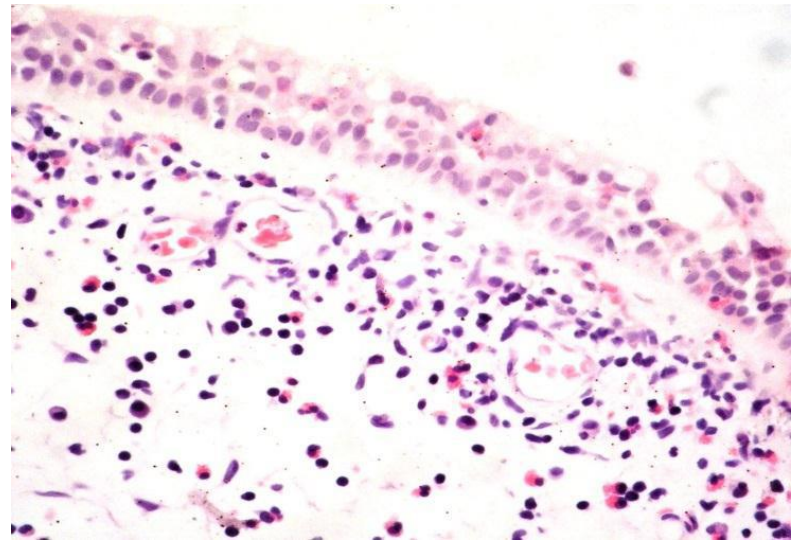
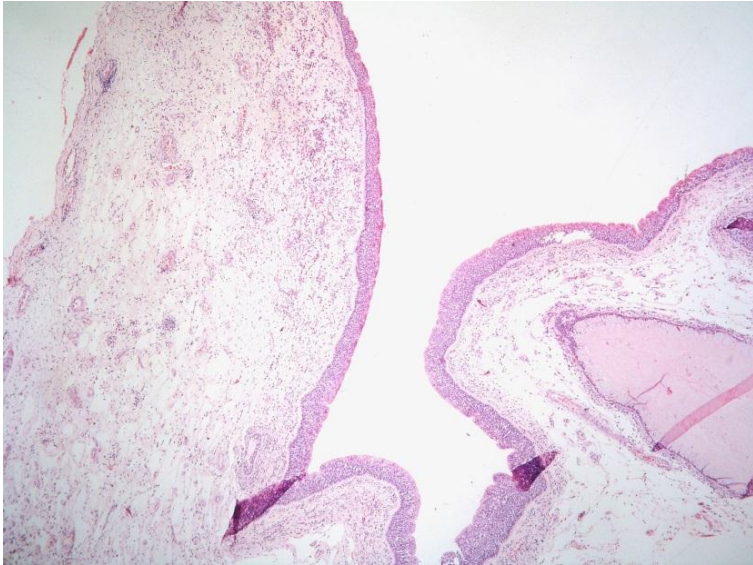
Примери – дисбактериоза след прилагане на широкоспектърни антибиотици

Класификация

Алергични

- Имуно-медиирани (с активното участие на имунната система)
- Могат да са клетъчно медираи или с участието на антитела
- Клиничните прояви са различни: от обривни единици до анафилактичен шок
- Дозата не е с водещо значение..., важна е сенсibiliзацията

Алергичен полип на носа

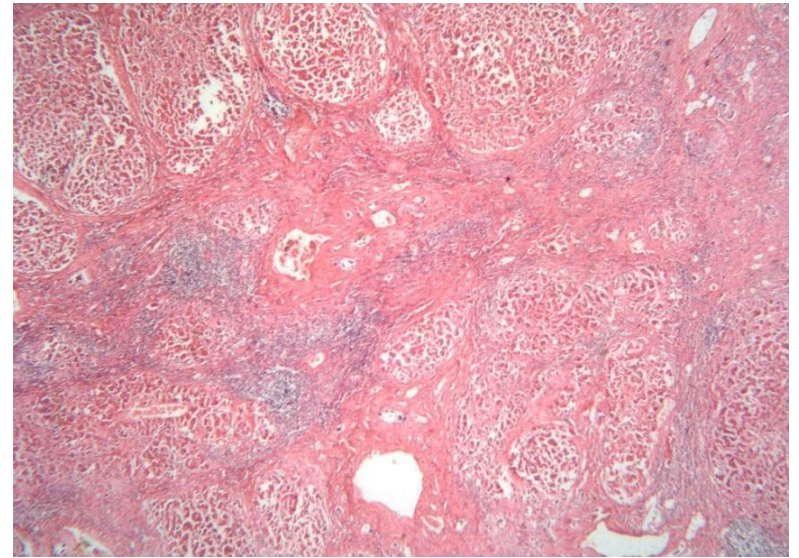
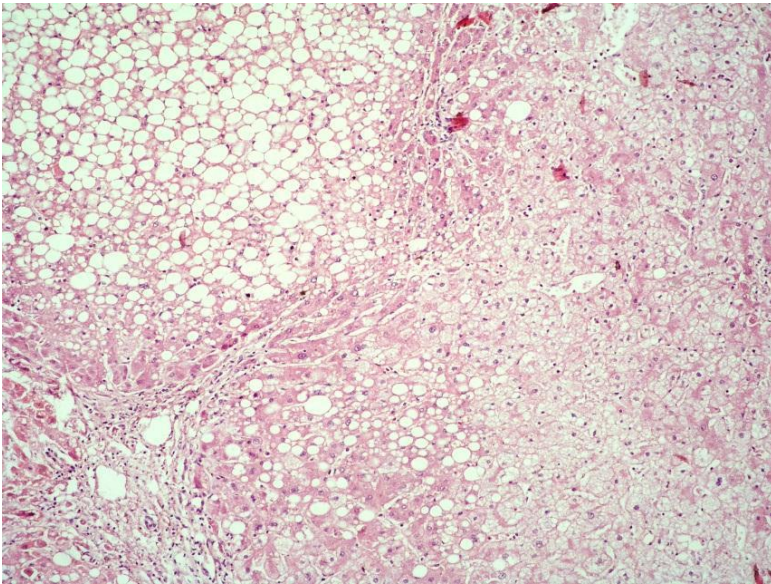

Класификация

Токсични

- При терапевтични дози или при нарушения в метаболизма и излъчването на лекарствените препарати (хронична бъбречна или чернодробна недостатъчност)
- При натрупване, поради приложение на кратки интервали
- Водят до морфологични промени в конкретни органи
- На ултраструктурно ниво, механизмите са свързани с подтискане на ензими или ензимна индукция

Алкохолна интоксикация
=> мастна дистрофия
=> чернодробна цирроза

Класификация

Фармакогенетични

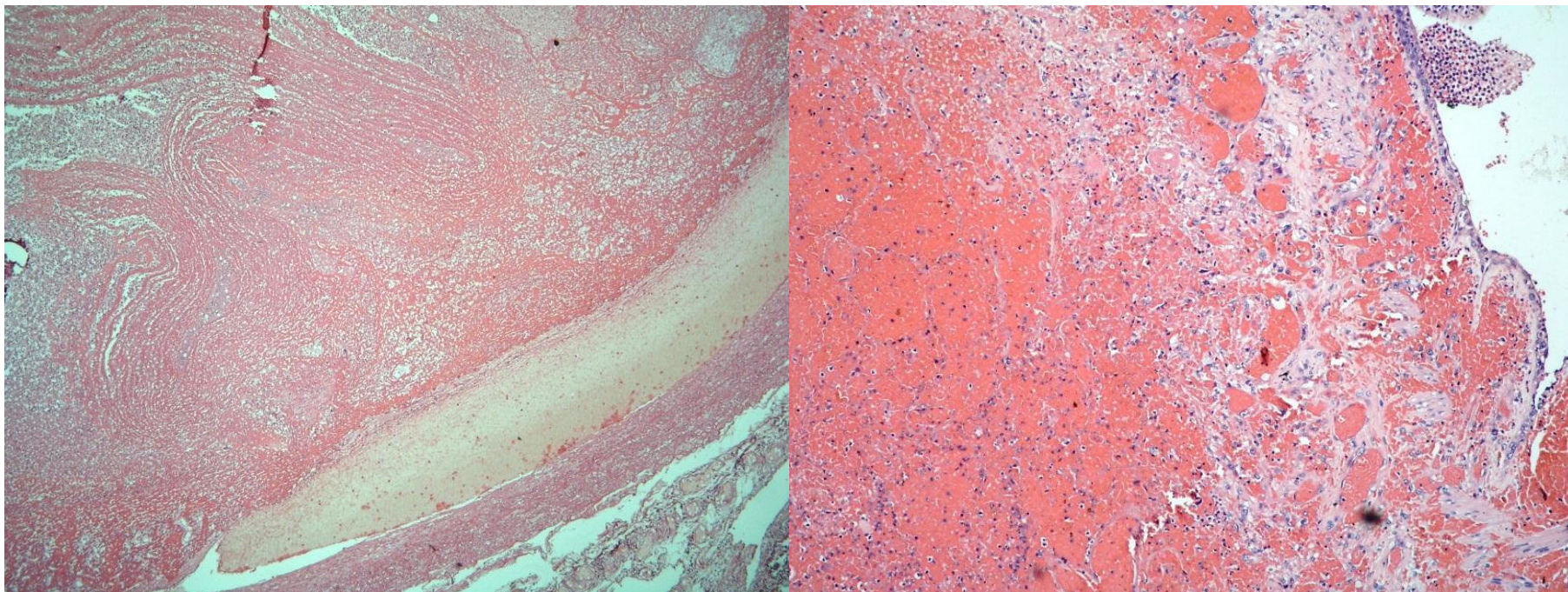
- Проявяват се при индивиди с дефект на конкретни ензими (вродени, генетични дефекти)
- Ензимния дефект води до натрупване на медикамента до достигане на токсични дози
- Класически пример е глюкозо-6 фосфат дехидрогеназния ензим. При приложение на сулфонамиди при тези пациенти се наблюдава хемолиза
- Тази група нежелани ефекти няма как да се предвиди, ако няма информация за наличието на вроден ензимен дефицит при пациента

Класификация

Нежелани реакции от прекъсване на лечението

- Продължителното лечение води до „промяна в баланса на хомеостазата на организма“
- Пример рязко спиране на антикоагулант води до повишен риск от тромбоза
- В тази група могат да бъдат причислени и лекарствените зависимости и наркоманиите

Смесен тромб и белодробна тромбемболия

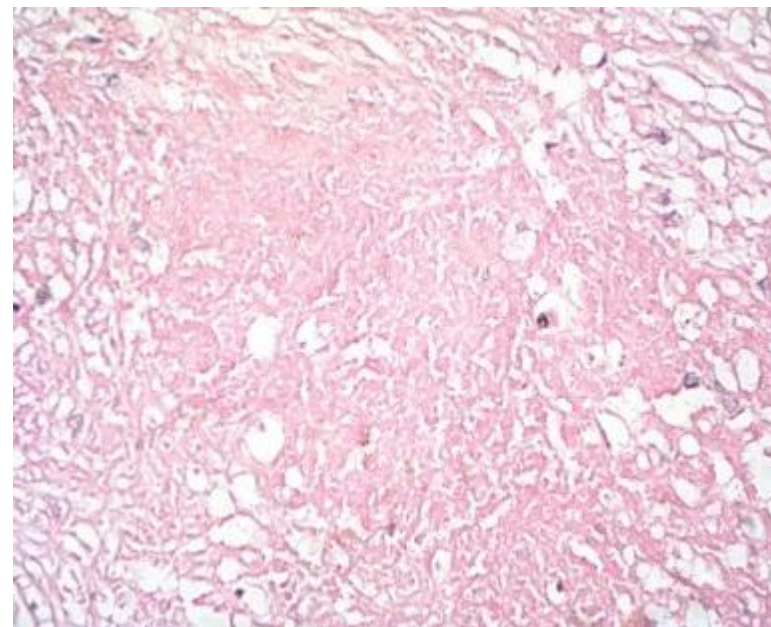
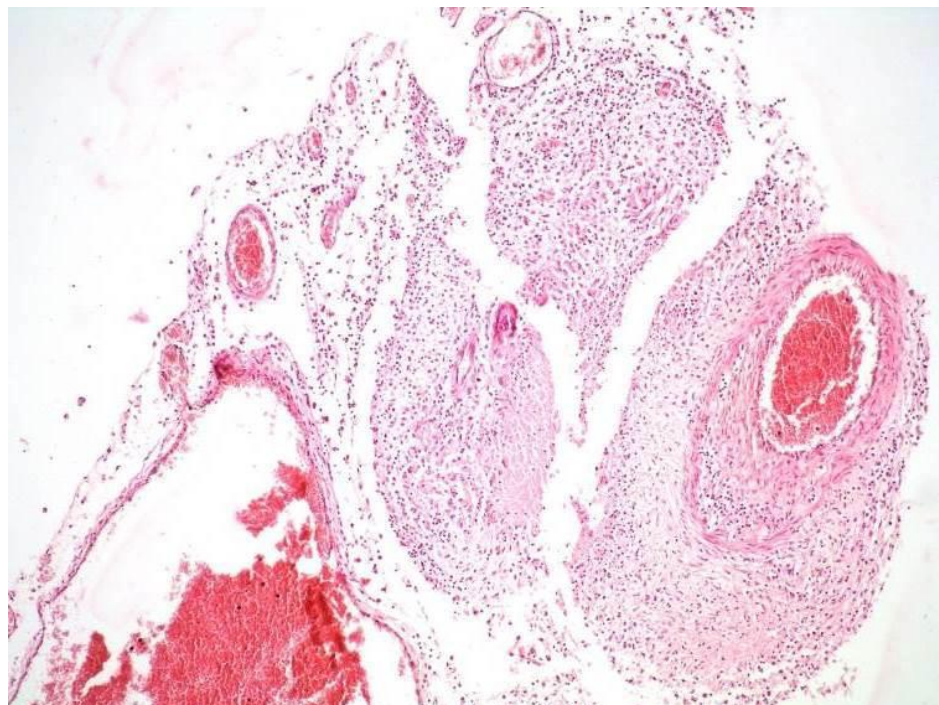
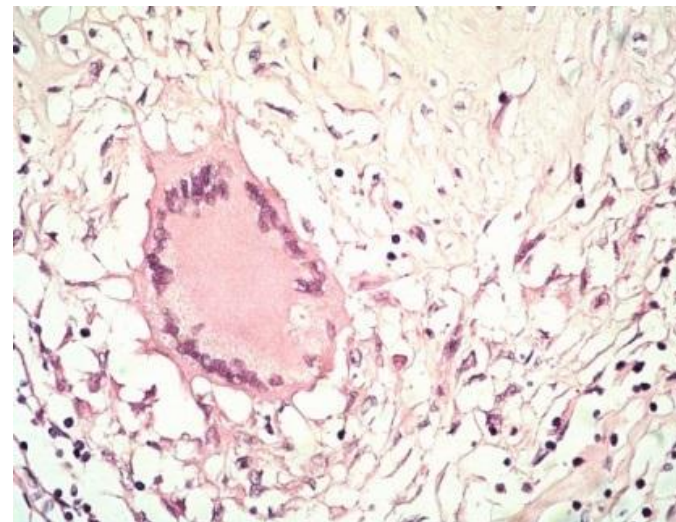
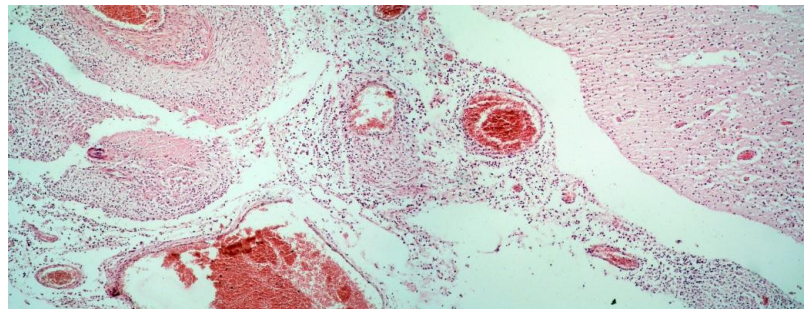

Класификация

Лекарствена резистентност

- Когато става дума за антибиотици се разбира устойчивост на бактериалните агенти към даден медикамент в неговите (допустими) терапевтични дози
- Тук могат да се разглеждат и резистентността на някои тумори към конкретен тип терапия. Тя може да бъде изначална или придобита (в хода на лечението)

Туберкулоза...микобактериите са склонни да развиват резистентност в хода на лечението

Лекцията е базирана на:

- **Вълков Ив., Патологична анатомия.
Медицина и физкултура, 1991.**